

מדת בדרך

שיעור חזק היומי בדרך קצרה

הוקדש בעילום שם להצלחה לעיני הגר' יעקב חי זצוק"ל בן הגר' עובדיה יוסף שליט"א הערות והנצחות טל' 0548449853 או מייל MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 38 פרשת אחרי קדושים תשע"ג

עירובין מב - מח

בצל קבר נועץ קנה בד' שעות ביום ורואה להיכן צילו נוטה ואז משפע הקבר באותו זווית שלא יהיה צל לידו, נחמיה בר חנילאי משכתו שמועתו מחוץ לתחום אמר רב חסדא לר"נ תלמידך נחמיה בצער אמר לו יעשה מחיצה של בני אדם ויכנס, ר"נ בר יצחק ישב אחורי רבא שישב לפני ר"נ אמר לרבא מה הסתפק רב חסדא אם מועיל בני"א אם הלכה כר"ג או לא

דף מד או שמדובר שלא ממלאים אנשים והסתפק אם הלכה כר"א שב' אמות מחוץ לתחום יכול להכנס. אמר לו ודאי שלא מלאו אנשים כי הרי רב פסק כר"ג גם בדיר וסוהר, שלא היה מחיצות אנשים והספק היה אם פוסקים כר"א וזה מדויק שאמר לו יכנס ומשמע אפילו בלי מחיצה, ור"נ בר יצחק שאל מברייטא שאם נפלה דופן וסוכה לא יעמיד בה אדם בהמה או כלים ולא יזקוף המיטה לפרוס עליה סדין כי אין עושים אהל עראי לכתחילה בשבת ויו"ט אמר רבא שיש ברייתא אחרת שיכול להעמיד חבירו לדופן כדי שיאכל וישתה וישן, ויכול לזקוף המיטה לפרוס סדין עליה כדי שלא תפול חמה על מת ועל האוכלין, אלא זה תלוי במחלוקת ור"א ורבנן לענין פסק החלון שלר"א פוקקים בו רק כשהוא קשור ותלוי ולרבנן גם כשאינו קשור ותלוי, אך ר' יוחנן אמר שלכו"ע אין עושים אהל עראי בשבת ויו"ט ונחלקו רק שרבנן מתירים להוסיף על אהל עראי ור"א אוסר, ויש לומר שהברייתות לגבי סוכה נחלקו במחלוקת ר' יהודה ור"מ אם מועיל לעשות בהמה דופן לסוכה שר"מ פוסל ור"ה יהודה מכשיר ור"מ פוסל בסוכה יתיר בשבת כי זה לא עשיית מחיצה, ור' יהודה שמכשיר בדופן סוכה יסור בשבת. אך לכאורה הם חלקו על בהמה ולא על אדם, ועוד שאם ר"מ סובר כר"א הוא יסור גם להוסיף ואם יסבור כרבנן הוא יתיר רק הוספה ולא לכתחילה, אלא ב' הברייתות כרבנן שמוותר להוסיף והברייתא שמתירה דיברה על דופן רביעית, והברייתא האוסרת מדברת בשלישית שזה מכשיר את הסוכה. ובאדם כשהוא יודע, לא עושים בו מחיצה ואם אינו יודע מותר, ובמקרה של ר' נחמיה בן חנילאי לא היה לדעתו ואף שזה היה לדעת רב חסדא, אינו נחשב שהוא לא אדם ושמא לא עושי המחיצה, היו בני חופה שהכניסו מים במחיצת בני אדם ושמא הכה אותם כיון שמוותר רק שלא לדעת. והודות של רבא היו זרוקים שבוק של מחוזה וכשחזר מהשיעור הכניסו ע"י האנשים הרבים, ושבת אח"כ לא התיר להכניס שזה כמו לדעת, ללוי הכניסו תבן, לזעירי הכניסו שחת, לרב שימי בר חייא הכניסו מים. **משנה** מי שיצא ברוח להצלה ואמר לו כבר נעשה המעשה יכול ללכת אלפים אמה לרש וואם היה בתחום כאילו הוא יצא, וכל היוצאים להציל חוזרים למקומם. **גמרא** אם הוא בתחום, לרבה הכוונה שאם הוא בתחום שלו שכאילו לא יצא כלל מביתו והחידוש הוא שלא אומרים כיוון שעקר עקר, לרב שימי בר חייא כוונת המשנה שאם התחום אלפים שנתנו לו חכמים מובלעים בתוך התחום שלו כאילו לא יצא מתחומו ונחלקו, שלרב שימי כשהתחומים מובלעים זה כתחום אחד, ולרבה אינו כתחום אחד ואיבי הוכיח לרבה שנחשב הבלעה כי אם שבת במערה שבתוכה ד' אלפים וגגה פחות מד' אלפים יכול ללכת כולה וחוצה לה אלפים אמה ואמר רבה שיש הבדל אם שבת באויר מחיצות ביום שמועיל, ואם לא שבת במחיצות מהיום אינו מועיל

דף מב לת"ק, פירות שיצאו חוץ לתחום בשוגג יאכלו, ובמזיד לא, ולר' נחמיה יאכלו במקומם, אך שלא במקומם לא, ואין לומר שיאכלו במקומם אפילו במזיד כי יש ברייתא מפורשת שר' נחמיה ור"א בן יעקב אומרים שאסורים הפירות עד שיחזרו למקומם שוגגים, ומשמע שבמזיד לא, ויש לומר בברייתא הזו שתי"ק אמר שפירות שיצאו חוץ לתחום בשוגג יאכלו ובמזיד לא, ודוקא שלא במקומם ובמקומם יאכלו אפילו במזיד ולר' נחמיה במקומם רק בשוגג ולא במזיד, ויש לדחות שבמזיד לכו"ע אסור גם במקומם, אלא נחלקו בשוגג שלא במקומם, שלתי"ק יאכלו ולר' נחמיה גם בשוגג יאכלו רק במקומם, אך יש להוכיח מהסיפא שכתוב שר' נחמיה ור"א בן יעקב אומרים שאסורים עד שיחזרו למקומם שוגגים ומשמע שלתי"ק במקומם מותר במזיד. ר"נ אמר בשם שמואל ההולך ואינו יודע תחום שבת, הולך אלפיים פסיעות בינוניות וזה הוא התחום, וכן השובת בבקעה והקיפואו נכרים מחיצה יכול ללכת אלפיים אמה ולטלטל בכולה על ידי זריקה, ולרב הונא יכול לטלטל רק בד' אמות ולא מטלטל בכולה בזריקה, שמה ימשך אחר חפצו יותר מאלפים, ולא מטלטל תוך אלפיים כדרכו כי זה כמו שפרץ במילואו למקום האסור, ולדעת חייא בר רב יכול ללכת אלפיים ולטלטל אלפיים אך אי"כ הוא דעת ר"נ זצ"ל שמתלטל רק בד' אמות כרב הונא, ר"נ הוכיח כשמואל מבריתא שאמרת שהמודד וכלתה מודתו בחצי העיר מותר לטלטל בכל העיר אך לא יעבור התחום ברגליו ולכאורה שמתלטל ע"י זריקה כשמואל, ורב הונא דוחה שמתלטל במשיכה. רב הונא אמר שאם מדד וכלתה המדה באמצע חצר הולך רק עד שם והחידוש הוא שמוותר באותה חצר ולא חוששים שיטלטל בגלל הילוך רק ר"ע אומר שרב הונא יודה שאם כלתה המדה בשפת תקרה שמתלטל בכל הבית שתקרת הבית סותמת ולא חוששים שילך יותר מהמותר, ולכאורה זה מחלוקת תנאים במשנה שהולכיחו לעיר אחרת ונתנוהו בדיר או סוהר או מקצה לר"ג ור"א בן עזריה מהלך כולה, ולר' יהושע ור"ע הולך רק ד' אמות, ואי"כ ר"ג ור"א לא גזרו דיר וסוהר משום בקעה, ואי"כ לא יגזרו טלטול בגלל הילוך, ור' יהושע ור"ע שגזרו בדיר וסוהר משום בקעה אי"כ יגזרו טלטול משום הילוך, אך יש לחלק שר"ג ור"א לא גזרו במקום אחד בגלל מקום אחר, אך באותו מקום יתכן שיגזרו וטלטול בגלל הילוך שמה ימשך אחר חפצו, וגם ר"ע ור' יהושע שאסרו כי הם סברו שכל הבית כד' אמות זה רק כששבת שם מערי"ש אך כשלא שבת שם מערי"ש לא התירו ואי"כ יתכן שלא יגזרו טלטול בגלל הילוך. רב פוסק כר"ג בדיר וסוהר וספינה ולשמואל הלכה כמותו רק בספינה ומסביר רבה שבספינה היה שביטה במחיצותיה מבעוד יום, ור' זירא מסביר שהספינה מוליכתו כל הזמן מתחילת ד' לסוף ד' ואין לו שביטה בד' אמות מסוימות, והני"מ ביניהם כשנפחתו דפני הספינה שאין את טעמו של רבה או בקופץ מספינה לספינה שרבה לא שבת במחיצותיה ולר' זירא מותר, ור' זירא לא אמר כרבה כי הוא סובר שמחיצות הספינה עשויות לעבור במים ולא לעשות לספינה מחיצות,

דף מג ורבה לא אמר כטעמו של ר' זירא שהוא למד שלא חלקו במהלכת אלא כשעמדה ולא שייך את טעמו של ר' זירא ור"נ בר יצחק מדייק כך שכתוב במשנה מעשה בפלנדריסן שהפליגה ספינתם בים ור"ג הלך ור"ע ור' יהושע רצו להחמיר על עצמם ומשמע שבמהלכת לכו"ע מותר ורק רצו להחמיר על עצמם, אך אם נחלקו במהלכת אי"כ זה לא תלוי ברצון ולא זה אסור, ורב אשי מדיק כך מהדימיון לדיר וסוהר שהם קבועים ואי"כ גם בספינה מדובר שהיא קבועה, רב אחא בר רבא דייק שאם הלכה כר"ג בספינה אי"כ נחלקו בה וכן הוא בברייתא שחנניה בן אחי ר' יהושע אמר שדנו כל היום ואמש הכריע אחי אבא כר"ג בספינה וכר"ע בדיר וסוהר. ר' חנניה הסתפק אם יש איסור תחומין למעלה מ"י ואין להסתפק בעמוד גבוה י"י ורחב ד' כי ודאי הוא כקרקע לענין תחומין, אלא יש להסתפק כשאינו רחב ד' או שהלך בקפיצה, וללישנא בתרא שבא בספינה ור' יהושעא הוכיח מהמשנה שרצו להחמיר על עצמם בגלל שיש תחומין שאם אין תחומין למעלה מ"י מדוע רצו להחמיר הרי אין איסור גם כשעמדה, אך יש לדחות כמו שרבה העמיד שהספינה הלכה ברקע שאינה גבוהה י"י. והמסיפא שנכנסו לנמל גם אין להוכיח שניתן לומר שהולכת ברקע. ואין להוכיח שהיה ז' שמועות שנאמרו בבבוקר שבת לפני ר' חסדא שבורא ולקראת סוף שבת לפני רבא בפומבדיתא, ולכאורה אליהו אמרם ואין תחומין למעלה מ"י, ויש לדחות שאמרם יוסף שידא שאינו שומר שבת, ואין להוכיח מברייטא שהאומר הרניי נזיר יום שבו דוד לבא בו מותר לשאת יתן שבת ויו"ט ולא בימות החול והיינו שיש תחומין למעלה מ"י ובן דוד אינו יכול לבא בשבת ויו"ט, אך אם אין תחומין אי"כ הוא יכול לבא בשבת ויו"ט ויש לומר שהוא יכול לבא, אלא שכתוב שאלוהי הנביא נשלח קודם בוא משיח ואלוהי לא בא מאתמול, ואין לומר שישתה גם בחול כי אלוהי לא בא אתמול, לא יתכן שבא לב"ד הגדול בער"ש ויו"ט אינו בא מפני הטורח, ולכאורה כמו שאלוהי לא בא גם המשיש לא יבא בער"ש, ואי"כ הנזיר יהיה מותר בין גם בער"ש, אך יש לומר שאמנם אלוהי לא בא אך המשיש כן יכול לבא בער"ש כי הכל עבדים לישראל בבבוא, אך לפי"ז יהיה מותר בין גם ביום א' כי אם יש תחומין למעלה מ"י אלוהי לא יכול לבא בשבת ויש לומר שהתנא הזה הסתפק אם יש תחומין או לא ולכן הנזיר אסור מספק, אך לכאורה אם נדר בחול אין שבת מפקיעה נזרו, אלא מדובר שנדר בשבת או יו"ט ומותר אותו יום, וממחרת והלאה אסור. לר"ג היתה שפופרת שהביט וצפה בה וידע אלפיים ביבשה וכנגדה אלפיים בים. מי שרוצה לדעת עומקו של גיא יביא שפופרת וימדוד ביבשה ובמרחק זה יראה את עומק הגיא, הרוצה לדעת גובה דקל ימדוד גבהו וצילו וימדוד צל הדקל וכך ידע גבהו, הרוצה שחיה רעה לא תשכב

דף מה ואמנם ר"א במשנה אמר שאם יצא ב' אמות מתחומו יכנס ואם יצא ג' אמות לא יכנס, ולכאורה זה בגלל שהוא סובר שד' אמות שנתנו לו הוא באמצע, ולכן אם יצא ב' אמות זה מתערב עם התחום, ורבה אמר שאין להקשות מדעת ר"א ואמר לו אביי שבעצמך לימדת שרבנן לא חלקו על ר"א לדבר מצוה, ביוצאים להציל חוזרים למקומם, ומשמע לגמרי וברישא לענין יוצא אמרו רק אלפים, ורב מבאר שיש חידוש שמוותר להם לחזור למקומם עם כלי זינם, ואין לחלק שביצאו להציל זה שונה כי המשנה ואמרת ברי"ה לענין עדות החדש שבראשונה לא זו העדים שבאו מחוץ לתחום כל היום ור"ג התקין שיש להם אלפים אמה, וכן מילדת שבה ליליד, ובא להציל מגיס נהר מפולת ודליקה שיש להם אלפים אמה ובמשנתנו מבואר שחוזרים למקומם ורב מסביר שחוזרים למקומם אפילו בכלי זין, וכן מבואר בברייתא שבראשונה היו מניחים כלי הזין בבית הסמוך לחומה ופעם הרגישו בהם האויבים ורדפו אחריהם ונכנסו ללטול את כלי הזין ונכנסו אחריהם האויבים ודחקו זה בזה והרגו יותר ממה שהרגו האויבים ואז התקין שיחזרו למקומם עם כלי זינם, ר"נ בר יצחק מחלק שאם נצחו היהודים יש להם אלפים, ואם נצחו הגוים חוזרים למקומם אף יותר מאלפים. רב אומר שאם צרו הגוים על עיירות ישראל אין יוצאים עליהם בכלי זין ולא מחללים שבת, והברייתא אומרת כך והיא מוסיפה שדוקא כשבאו על עסקי ממון, אך אם באו על עסקי נפשות יוצאים אליהם בכלי זין ומחללים שבת, ובעיר הסמוכה לספר מחללים גם אם באו על עסקי תבן וקש, ור"נ אומר שבלב היא כעיר הסמוכה לספר, והסבירו שמדובר בהרדעא, ר' דוסתאי ביאר הפסוק ויגידו לדוד לאמר הנה פלישתים נלחמים בקעילה לאמר והמה שושים את הגרנות, והיא היתה עיר הסמוכה לספר, ובאו על ענין תבן וקש ודוד שאל בה', האלך והכתי בפלישתים והי' אמר לך והכית תבן והושעת את קעילה, ולכאורה אם שאל אם מותר או אסור יכל לשאול את ב"ד של שמואל, אלא שאל אם יצליח או לא ולכן כתוב בפסוק את התוצאה והושעת את קעילה. **משנה** מי שישב בדרך ולא ידע שהוא בתחום ואח"כ ראה שהוא בתחום לר"מ י' יכנס כיוון שכל כך, ור' יהודה מתיר וכן היה מעשה שנכנס ר' טרפון בלי שהתכוון קודם. **גמרא** ר' יהודה אומר שהמעשה היה שר' טרפון הלך, והחשיך היום ולן חוץ לעיר ולמחרת מצאוהו רועי בקר ואמרו לו שהעיר לפניו ונכנס ודרש בבית המדרש כל היום, ואמרו לו שיתכן שהיתה דעתו לכך ואם שבת המדרש היה בתחומו.

משנה לר' יוחנן בן נורי, מי שישן בדרך ולא ידע שהחשיך היום יש לו אלפים אמה ולחכמים רק ד' אמות ור"א מוסיף שהוא באמצע הד' אמות, ולר' יהודה הולך ד' אמות לכיוון שרוצה, ואם בירר לו כיוון אחד אינו יכול לחזור בו, ואם הלך ב' בני אדם ומקצת אמות של זה בשל זה אוכלים באמצע אך לא יוצאו אחד לתחום חברו, ואם היו ג' והאמצעי מובלע ביניהם הוא מותר עמו והם עמו, והחיצונים אסורים זה עם זה ור"ש מדמה את זה לג' חצירות הפתוחות זו לזו ופתוחות לר"ה א"ע עירבו שתיים עם האמצעית מותרת עמהם והם עמה, והחיצונות אסורות זו עם זו. **גמרא** רבא הוסיף בדעת ר' יוחנן בן נורי אם דעתו שחפצי הפקר קונים שבייתה הוא יכל לחלוק בכלים וחלקו באדם לחדש לדעת חכמים שלמרות שאילו היה ניעור היה קונה אפ"כ גם יושן יקנה חידשו חכמים שלא, או שר' יוחנן בן נורי מודה בכלי הפקר שלא קונים שבייתה מעצמם, ורק באדם ישן מועיל כיון שאילו היה ער היה קונה, ורב יוסף הוכיח מברייתא שגשמים שירדו מערב יול"ש להם אלפים אמה לכל נורח ואם ירדו ביו"ט הם כרגיל כל אדם, ולכאורה זה כדעת ר' יוחנן בן נורי שחפצי הפקר קונים שבייתה אך אם נאמר שגם ר' יוחנן סבר שאינם קונים שבייתה א"כ כמו מי נעמיד את הברייתא הזו. וכשאבי אמר רביה זו דחה רב ספרא שאילו מדובר בגשמים שירדו סמוך לעיר ודעת אנשי העיר עליהם, אמר אביי יש משנה שבור של יחיד כרגילי ושל אנשי עיר כרגיליהם, ושל עולי בבל כרגילי הממלא, וברייתא אחרת אומרת שבור של שבטים יש להם אלפים אמה, ועל כרחך שנחלקו אם חפצי הפקר קונים שבייתה והמשנה כר' יוחנן וכשאבי אמר לרב יוסף את קושיית רב ספרא אמר לו שיכלת לתרץ שאם מדובר בגשמים שהם מוכים לעיר א"כ הברייתא צריכה לכתוב שזה כרגילי אנשי העיר. מה שכתוב שגשם שירד ביו"ט כרגילי כל אדם ולא אומרים שהמים קנו שבייתה באוקינוס יש מכאן ראייה נגד ר"א שהגשמים מגיעים מהאוקיינוס, ור' יצחק דוחה שמדובר בעננים שנעשו מערב יו"ט ולכן יש קנה שבייתה בים ולא אומרים שהעננים שנעשו מערב יו"ט הלכו והגשם מעננים שבאו אח"כ שיש סימנים בעננים או שזה ספק דרבנן ולקולא, אך לכאורה ממה שאין שבייתה בעננים עצמם נוכח שאין תחומין למעלה מ"י ויתכן שבאומן יש תחומין אלא שלא נחשב שבייתה בעבים כי כעל פני שם,

דף מו אך א"כ זה אסור מטעם נולד, אלא צריך לומר שאין למים שבייתה בעבים כי הם נדים בהם, ולפ"ז יש לומר שגם אם המים מהאוקיינוס אין להם שבייתה שם כי הם נדים. ויש ברייתא שנהרות המושכים ומעינות הנובעים מימיהם כרגילי כל אדם, רב יעקב בר אידי אמר שריב"ל פסק כר' יוחנן בן נורי ור' זירא שאל אותו אם שמע כן בפירוש או שיצא לו כך ממה שאמר ריב"ל הלכה כהמיקל בעירוב כי אם כך לא צריך לפסוק כך שוב, אך יש לומר שיש חידוש שהלכה כמיקל בעירוב גם ביחיד במקום רבים, ורבא שאל את אביי שאם ערובין דרבנן אין זה משנה אם יחיד במקום יחיד או במקום רבים, ורב פפא מוכיח שגם דרבנן יש נ"מ במקום יחיד או רבים, שר"א סובר שאשה שעברו עליה ג' עונות ללא ראייה דיה שעת הראיה לטומאה, ורבי עשה כמותו ואחר שזכר אמר כדאי ר"א לסמוך עליו בשעת הדחק, ולכאורה נזכר שאין הלכה כר"א אלא כרבנן א"כ לכתחילה למה עשה כר"א, אלא שלא נאמר בפירוש לפסוק כרבנן, אלא נזכר שרבים הם החולקים על ר"א ואמר כדאי ר"א לנהוג כמותו בשעת הדחק ומשמע שבלא זה גם דרבנן פוסקים כרבים, ור' משרשיא או ר"י בר יצחק הוכיחו ממשנה לענין שמועה של מת שר"ע סובר שבקרובה נהגת ור"ל ורחוקה נהגת רק יום א', וקרובה היא שמועה תוך ל' ורחוקה היא לאחר ל', ולחכמים בין קרובה בין רחוקה נהגת ז' ול', ויחנן אמר שאף שתמיד הלכה כרבים באבילות הלכה כר"ע כשמואל שאומר הלכה כמיקל באבילות, ומשמע שבדין דרבנן אחר לא פוסקים יחיד לגבי רבים. ורב פפא אומר שצריך לפסוק כר' יוחנן בן נורי שלא נאמר שרק בעירובי חצירות הולכים אחר המיקל בעירוב אך בתחומין יחמירו כרבים ורואים שחילקו בין תחומין לחצירות לענין זכיה שבתחומין לא זוכים לאחר אלא לדעתו, שמונעים מונו לכתוב לכיוון אחר, ובחצירות מועיל אף שלא לדעתו, כי זה זכות לו, ורבא שאל אומר שצריך לפסוק כר' יוחנן בן נורי שלא הקילו בספק עירוב אלא בעירוב שנאמר ולא יודעים מתי נלקח אך שיעול עירוב לכתחילה צריך לחדש שהלכה כמותו, כמו שר' יוסי אמר שמתן צריך שיעור בעירוב רק בתחילה כשמניחים, אך במה שנשאר מספיק כל שהוא, ומה שאמר לערב שוב בחצירות שלא תשתכח תורת עירוב חצירות. ר' יעקב ור' זריקה אמרו שהלכה כר"ע מחבירו וכי יוסי אפילו מחבירו וכרבי רק מחבירו, ורב אסי אומר שהלכה כן לגמרי ורב חייה בר אבא אמר שמיים כן ולא מרים בריבם, ור' יוסי בר חנינא אמר נראה כן שרק אם עשה כן לא מחזירים, ר' יעקב בר אידי אומר שר"מ ור' יהודה הלכה כר' יהודה, ר' יהודה ור' יוסי הלכה כר' יוסי ור"מ נגד ר"מ שהלכה כר' יוסי שהרי ר' יהודה עדיף עליו, ורב אסי הוסיף שר' יוסי ור"ש הלכה כר' יוסי שאם ר' יהודה ור"ש סובר ר' יוחנן שהלכה כר' יהודה א"כ כך גם כר' יוסי חולק על ר"ש, והסתפקו במחלוקת ר"מ ור"ש כמו מן פוסקים, ורב משרשיא אומר שאין את הכללים הללו ואין לומר ממשנתו שר"ש אומר שזה דומה לג' חצירות שפתוחות זו לזו ולר"ה, שאם עירבו למרות החיצונות בפנימיות החיצונות אסורות זו בזו, ורב פסק כר"ש שבייתה שר' יהודה חלק עליו, אך יש לומר שהכללים הללו הם כשלא נאמר במפורש להפך, אלא יש להוכיח מהמשנה של עיר של יחיד ונעשית של רבים מערבים את כולה ושל רבים שנעשית ליחיד אין מערבים את כולה לר' יהודה רק אם עושה חוצה לה כעיר חדשה שביהודה שיש בה נ' דיורים

דף מז ולר"ש מספיק ג' חצירות של ב' בתים, ורב פסק כר"ש כנגד ר' יהודה, אך גם כאן יש לדחות שהכללים הם רק כשלא נאמר בפירוש להפך, אלא יש להוכיח ממנין ביתו לשבות בעיר אחרת ולא עירבו עמו לר"מ בין נכרי בין ישראל אוסר לבני החצר שמא יבא, ולר' יהודה אינו אוסר ור' יוסי אומר שנכרי אוסר ישראל לא אוסר כי אין דרכו לבא בשבת, ור"ש סובר שכשהלך לשבות אצל בתו אפילו באותה העיר אינו אוסר כי הסיח דעתו מלחזור, ורב פסק כר"ש אף שר' יהודה חולק עליו אך יש לדחות שהכלל הוא כשלא נאמר להפך בפירוש, ויש להוכיח מהמשנה שאמר מערב ברגליו, ור"מ אומר שאמר רק בעני ור' יהודה אומר שגם בעשיו, ואמר לערב בפת להקל על העשיר שלא יצטרך

לערב ברגליו ורב חייה בר אסי אמר לחייה בר רב בין עני בין עשיר ואמר רב לתלמודה שהלכה כר' יהודה ואם יש כלל שתימדי הלכה כר' יהודה מדוע רב צריך להדגיש שהלכה כר' יהודה, אך אין להוכיח מרב שיתכן שאינו סובר את הכללים, ואין להוכיח מהמשנה שיבמה לא תחלוץ או תתיבם עד שיעברו ג' חדשים וכן כל הנשים לא ינשאו ויתארסו עד אחר ג' חדשים בין בתולות בין בעולות או אלמנות או גרושות, בין מהארסין או מהנישואין ור' יהודה אומר שהנשואות יתארסו והארסות ינשאו חוץ מהארסה ביהודה שליבו גס בה, ולר' יוסי כל הנשים יכולות להתארס חוץ מאלמנה מפני האבלות, ור' אלעזר לא נכנס לביהמ"ד ומצא שרב אסי בא משם ושאל אותו מה למדו היום ואמר לו שר' יוחנן פסק כר' יוסי, ותנא יחיד חלק עליו כמו שכתוב בברייתא שכשהיתה רדופה ללכת לבית אביה או שהיה לה כעס עם בעלה או שהוא היה זקן או חולה או שהיא היתה חולה או זקנה או קרה או קטנה או אהילנית ושאינה ראויה ללדת או שבעלה היה חשוב בבית הסוהר או שהפילה אחר מיתת בעלה בכ"ז צריכה להמתין ג' חדשים, לדעת ר"מ, ולר' יוסי מותר מיד, ולכאורה פשוט מהכללים שהלכה כר' יוסי לעומת ר"מ, אלא שלא פוסקים כך, אך יש לומר שר' יוחנן הוצרך לפסוק כר' יוסי שלא נאמר שמואל שהלכה כר"מ בגזירותיו, אלא יש להוכיח ממה שמותר ללכת ליריד של נכרים ולקנות בהם בעדים ושפתות בתים שדות וכרמים ולכתוב בשטרות שלהם כי הוא מציל מידם ומותר גם לכהן לצאת לחו"ל לדון ולערער עמהם ומותר ליטמאות בטומאת בית הפרס שהוא מדרבנן, ויכול להטמאות טומאה דרבנן ללמוד תורה ולישא אשה ור' יהודה אומר שדוקא כשאני מוצא ללמוד בלי זה, ור' יוסי סובר שאף כשמוצא ללמוד במקום אחר מוצא ליטמאות כי לא זוכה ללמוד מכולם, ור' יוסי הוסיף שיוסף הכהן הלך אצל רבו ללמוד תורה בצידן שהוא חו"ל ור' יוחנן פסק כר' יוסי ולכאורה כבר למדנו מהכלל שתימדי פוסקים כר' יוסי, אך יש לדחות שהכללים נאמרו על המשנה ולא על ברייתא, ולכן הוצרך ר' יוחנן לפסוק כר' יוסי, אך יש לומר בדברי רב משרשיא שלא כולם סוברים את הכללים כי רב חולק. רב יהודה אומר בשם שמואל שחפצי נכרי אינם קונים שבייתה ולרבנן זה פשוט כי אם בהפקר אין שבייתה ק"ו בככר, אלא החידוש הוא לר' יוחנן בן נורי שדוקא חפצי הפקר שאין להם בעלים אין להם חשיבות אך של נכרי שיש להם בעלים לא קונים שבייתה, והקשו מברייתא שר"ש ור"א אלעזר אומר שהשואל כלי מנכרי ביו"ט וכן המשאל כלי נכרי מערב יו"ט והחזיר לו ביו"ט, וכלים ואוצרות ששבתו בתחום יש להם אלפים לכל רוח, ונכרי שהביאו לו מירוח, מחוץ לתחום לא יזיזם ממקומם ואם נאמר שר' יוחנן בן נורי סובר שכלי נכרי קונים שבייתה, הברייתא הזו כר' יוחנן ואם אינו סובר שקונים שבייתה, הברייתא הזו לא כדעת שום תנא ויש לומר שר' יוחנן סובר שחפצי נכרי קונים שבייתה, ושמואל דבר לדעת רבנן, והחידוש הוא שלא גוזרים בעללים נכרי משום בעלים ישראל. היו אילים שהגיעו למברכתא התיר רבא לבני מחוזא לקנות מהם אף שבאו מחוץ לתחום שחפצי הנכרי אינם קונים שבייתה, ושאל אותו רבינא שר' יוחנן חולק על שמואל והוא סובר שהלכה כר' יוחנן בן נורי, ורב חייה בר אבין אמר משום שמואל נכרי קונים שבייתה גזירה משום בעלים ישראל אח"כ אמר רבא שימכרו רק לבני מברכתא שלהם זה כד' אמות

דף מח ר' חייה אומר שמצודת דגים בין תחומי שבת צריך מחיצת ברזל להפסיק שלא יעברו מים מתחום לתחום ור' יוסי בר חנינא צחק על כך ושלא בגלל שחומרא זו היא כר' יוחנן בן נורי והוא סבר כרבנן וכי כל מי שסבר כר' יוחנן יש לצחוק עליו, אלא בגלל הברייתא שנהרות המושכים ומעינות הנובעים הם כרגילי כל אדם, אך יש לומר שזה דוקא שיהם מכונסים, אלא הוא צחק על המחיצה של ברזל כי מספיק מחיצה של קנים שמצד המים שחודרים לא יעזרו גם ברזל, אך יתכן שר' חייה אמר שצריך מחיצה ואין לה תקנה, אלא יש לומר שר' יוסי צחק מכיוון שבמים לא צריך מחיצה גמורה, כמו שרב טבלה שאל את רבא מותר מחיצה תלויה בחורבה ואמר רב שזה קולא שהקילו רק במים, ר' יהודה במשנה סובר שיש לו ד' אמות וזה חומרא יותר מתי"ק שמועיל ח' אמות ויש לו ד' אמות לכל זל ור' יהודה רק לרוח אחת ואמר רבא שנחלקו רק לענין הליכה אך לטלטל מותר רק ד' אמות. מקור דין ד' אמות מהפסוק שבו איש תחתיו וגופו הוא ג' אמות ועוד אמה, לר"מ לפשוט ידיו ורגליו, ולר' יהודה כדי שיטול חפץ ממרגלותיו ויניח תחת מראשותיו ומחלוקתם הוא שלר' יהודה ד' אמות מצומצמות ולר"מ גדולות, רב משרשיא אמר לבנו שכשתנסה לפני רב פפא שאל אותו אם נאמר ד' אמות באמה שלו או בשל קודש, ואם יאמר לך שמודדים בשל קודש שאל אותו מה דינו של עוג מלך הבשן ואם יאמר לך שיתנו לו באמות שלו, שאל מדוע לא כתבו את זה במשנה של אמות לפני מה שהוא אדם, וכשהגיע לפני רב פפא אמר לו שאם היינו מדייקים לפי כך לא היינו לומדים, ובאמת הולכים לפי אמה שלו ולא מנו את זה עם שאר האמות כי יש ננס באבריו וגופו רגילי שודאי יתנו לו באמה של כולם, ולא בשלו שהיא קטנה ביחס אליו, ר"ש במשנה דימה לג' חצירות והוא טען לחכמים שזה בדיוק אותו דין ומדוע אתם חולקים עלי בחצירות, אמרו לו שיש הרבה דיורים ויבואו להכשל במשאי"ב בתחום של ג' בני אדם ידעו להזהר. אם מדובר בחצירות שכולם עירבו יחד א"כ כול מותרים יחד ורב יהודה מבאר שהאמצעית נתנה עירובה בכל אחת מהחיצונות ולא עירבו כולם יחד, ורב ששת מבאר שהחיצונות נתנוו בבי בתים באמצעית ולכאורה זה כבי"ש שאומרים שחמשה שבנו עירובם ונתנוהו בבי כלים שאינו עירוב, ולבי"ה מועיל, ויש לומר שבי"ה חלקו דוקא שלרב יהודה קשה שאם עירבה האמצעית עם אחת ואח"כ מערבת עם השניה כאילו עושה שלחוותה של הראשונה, ולרב ששת יהיה קשה שה' שריונים בחצר אחת ואחד מהם שכח ולא עירב אוסרים שבו כולם, ורב אשי ביאר ברב יהודה שאם עירבה רק עם כל אחת מהחיצונות והחיצונות לא עירבו יחד גילו דעתם שאינם רוצים לערב יחד ורוצים רק באמצעית, ורב ששת יש לבאר שאין לאסור כאן כמו ה' שריונים בחצר שהעירוב שמביא אותם להקל להתירם יחד לא יצור חומרא לאסורם כשלא הניחו יחד, רב יהודה אומר בשם רב שרק ר"ש אוסר החיצונות ולרבנן כלי החיצונות מותרות באמצעית ושל האמצעית אסור בחיצונות כיון שכל אחת מושכת לצד שלה ולא נותנים לה ב' דיורים.